

Karakterklager m.m. - Veiledning for elever ved de videregående skolene i Sør-Trøndelag

Innlegg holdt på Elevseminaret 14.01.2008

(med henvisninger til aktuelle paragrafer i Forskrift til Opplæringsloven)

1. Klage på eksamenskarakter ved skriftlig eksamen (§ 5-9)

Du kan klage på den faglige vurderingen av besvarelsen. Nye sensorer vurderer besvarelsen din på nytt. De skal ikke gjøres kjent med eventuell begrunnelse for klagen. Finner de at karakteren er urimelig i forhold til eksamensprestasjonen, setter de en ny karakter.

2. Klage på eksamenskarakter ved muntlig eksamen og annen ikke-skriftlig eksamen der det ikke foreligger dokumentasjon som kan vurderes av nye sensorer (§§ 5-10 og 5-11)

Du kan bare klage på *formelle feil som kan ha noe å si for resultatet*, ikke på den faglige vurderingen av din prestasjon.

Klagen går til fylkets Klagenemnd. Rektor skal innhente uttalelser fra sensorene. Du skal få kopi av disse. Dersom du får medhold, skal karakteren annulleres, og du har rett til å gå opp til ny eksamen. Dersom du velger å gå opp til ny eksamen, skal den vurderes av nye sensorer. Gjelder klagen et trekkfag, skal fag trekkes på nytt, med samme frist som for ordinær eksamen.

3. Klage på standpunktkarakter i fag eller på vedtak om ikke å sette standpunktkarakter i fag (§ 5-12)

(Hvis du vil klage på den faglige vurderingen av dine prestasjoner, må du gjerne gjøre det. Slike klager vurderes og avgjøres endelig av faglærer og rektor.)

Hvis du vil at klagen skal gå til fylkets Klagenemnd, kan du IKKE klage på den faglige vurderingen av dine prestasjoner.

Klagenemnda skal kun vurdere om Forskriftens bestemmelser om fastsettelse av standpunktkarakter har vært fulgt. Disse er beskrevet i §§ 4-4 til 4-12

Standpunktkarakteren er et uttrykk for den kompetansen du har i faget på det tidspunkt karakteren settes, altså ved avslutningen av opplæringen.

Det betyr bla:

Standpunktkarakteren er IKKE et uttrykk for din INNSATS eller AKTIVITET i faget. Den kommer til uttrykk i karakteren i Orden.

Standpunkt karakteren er IKKE et GJENNOMSNIITT av de karakterene du har fått gjennom skoleåret.

Standpunkt karakteren kan IKKE bygge på en enkelt prøve som bare måler DELER AV ELEVENS KOMPETANSE i faget.

Standpunkt karakteren skal uttrykke elevens mestring i forhold til DE SAMLEDE KOMPETANSEMÅL i læreplanen i faget.

Det skal IKKE tas hensyn til dine individuelle forutsetninger. Standpunkt karakteren skal kun måle kompetansen i forhold til kompetansemålene i Læreplanen. Dine forutsetninger skal hensyntas gjennom tilpasning av opplæringen.

Det er ikke lenger anledning til å praktisere "vekting" mellom fag. ("Vekting" ble tidligere benyttet når faglærerne var usikre på karakteren i to av elevens fag. Da ble den ene karakteren satt opp og den andre ned.)

Standpunkt karakteren er et uttrykk for den kompetansen du har i faget i forhold til læreplanens kompetansemål på det tidspunkt karakteren settes, altså ved avslutningen av opplæringen. (I allminnelighet ved slutten av året, eller ved ploging: når opplæringen avsluttes.)

Du kan ikke få en dårlig standpunkt karakter fordi du ikke har levert oppgaver eller ikke deltatt på prøver. Resultatet av at du ikke har levert oppgaver eller ikke deltatt på prøver kan - i alvorlige tilfeller - bli at du ikke kan få standpunkt karakter.

Du kan ikke få en dårlig standpunkt karakter bare under henvisning til at du har hatt høyt fravær. Det er kompetansen din som skal vurderes, ikke fraværet. Høyt fravær kan selvfølgelig medvirke til lav kompetanseoppnåelse, men det må dokumenteres for å kunne få innvirkning på standpunkt karakteren. Høyt fravær i seg selv kan imidlertid - i alvorlige tilfeller - resultere i at du ikke får standpunkt karakter.

Men da må du først ha fått et skriftlig varsel om at det har oppstått tvil om du kan få standpunkt karakter i faget. Og dette skriftlige varslet skal du ha fått straks denne tvilen oppstår, og så tidlig at du har mulighet for å rette på forholdet.

Når du klager på standpunkt karakter:

Klagenemndas oppgave er altså å vurdere om en del formelle krav til fastsetting av standpunkt karakter har vært fulgt. Klagenemnda har ikke anledning til - og heller ikke forutsetning for - å vurdere hvorvidt faglæreren

har satt en "riktig" eller "rettferdig" standpunktkarakter, sett i forhold til din kompetanse i faget.

Det skal innhentes uttalelser fra faglærer med begrunnelse for karaktervedtaket og fra rektor om saksbehandlingen ved skolen. Du skal ha kopi av disse uttalelsene, og du skal ha anledning til å kommentere dem skriftlig. Dette sendes - sammen med din klage - til fylkeskommunens klagenemnd.

Dersom Klagenemnda finner at klageren skal få medhold, blir standpunktkarakteren opphevet og saken sendes tilbake til skolen. Der skal rektor og faglærer foreta en ny vurdering, og rektor setter endelig karakter. Det tilligger altså ikke Klagenemnda å sette ny karakter. Den endelige karakteren kan i prinsippet bli den samme som, eller dårligere eller bedre enn den karakteren det er klaget på. Det er opp til rektor. Den endelige karakteren kan ikke påklages.

Du kan ikke klage på terminkarakter i fag.

4. Underveisvurdering i fag (§§ 4-4 og 4-5)

Du har krav på underveisvurdering. Underveisvurdering kan gis både med og uten karakter.

Underveisvurdering skal gis løpende gjennom hele opplæringen i faget som en veiledning til eleven. Den skal fremme læring, utvikle fagkompetansen og gi grunnlag for tilpasset opplæring.

Underveisvurdering er: karakterer på prøver, praktiske oppgaver o.l, terminkarakterer, muntlige og skriftlige kommentarer til dine prestasjoner.

NB! Både terminkarakterer og karakterer på prøver og annet arbeid underveis i opplæringen skal suppleres med begrunnelse og veiledning, skriftlig eller muntlig, for eksempel om hva du må gjøre for å prestere bedre. Dette har du krav på! (§ 4-6)

Oppsummering av pkt 3 og 4:

Vi snakker altså om vurdering *for* læring og vurdering *av* læring.

Underveisvurdering er vurdering *for* læring.

Standpunktkarakter er vurdering *av* læring.

Du har krav på begge.

5. Skriftlig varsel (§ 4-10)

Du og dine foreldre eller foresatte har krav på skriftlig varsel i 2 tilfeller:

- straks det oppstår tvil om det kan settes terminkarakter eller standpunktkarakter i et fag, og
- straks det oppstår fare for at du kan få Nokså God eller Lite God i standpunktkarakter i Orden eller i Adferd.

(Du har IKKE krav på slikt varsel dersom det oppstår fare for nedsatt standpunktkarakter i et fag, heller ikke dersom det er fare for at du kan få strykkarakter i et fag. Underveisvurderingen skal ivareta dette.)

Skriftlig varsel skal gis uten unødig opphold straks det oppstår slik tvil eller fare, slik at bedre innsats fra din side kan rette på forholdet. Uten slikt skriftlig varsel er vedtak om ikke å sette standpunktkarakter i et fag eller vedtak om å sette ned karakteren i Orden eller i Adferd **ugyldig**.

6. Klage på standpunktkarakter i Orden og i Adferd (NB! 2 adskilte karakterer!)(§ 4-9)

Det er én forskjell på behandlingen i Klagenemnda når det gjelder standpunktkarakterene i Orden og i Adferd og behandling av klage på standpunktkarakter i fag: I Orden og i Adferd er det Klagenemnda som avgjør om karakteren skal endres til gunst eller ugunst for klageren.

7. Generelt om klager

Du klager til skolen. Så sørger skolen for evt å videresende klagen til Fylkeskommunens klagenemnd. Men skolen, dvs "rektor", kan velge å imøtekomme klagen. Da skal den ikke sendes videre.

8. Elevmedvirkning

Og husk: Du har rett til å delta i vurderingen av ditt eget arbeid. Det kan skje på flere måter:

- gjennom den forskriftsfestede halvårlige samtalen (elevsamtalen, utviklingssamtalen)
- gjennom å delta i planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæringen (se dokumentet "Prinsipper for opplæringen")
- gjennom å delta i beslutninger som gjelder din egen og gruppens læring (se dokumentet "Prinsipper for opplæringen")